

گفت وگو با «حسین سعیدی گراغانی»
معاونت امور صنایع جنوب استان کرمان

رشد صنایع وابسته به کشاورزی

در ادامه‌ی مروری بر وضعیت صنایع کوچک در استان کرمان، گفت وگو با حسین سعیدی گراغانی؛ معاونت امور صنایع جنوب استان کرمان پیش روست. یادآوری می‌شود که جنوب استان کرمان، حوزه بسیار مهم کشاورزی کشور است، اما صنعت آن نوپاست.

از آنجایی که جنوب استان کرمان منطقه‌ای کشاورزی است و در تولید محصولات کشاورزی رتبه‌های بالای کشوری را به خود اختصاص داده است، بر این اساس عمده صنایع موجود، صنایع وابسته به کشاورزی است که در حال حاضر ۱۳ واحد فراوری گوجه‌فرنگی در این منطقه فعال است که این امر از کاهش شدید قیمت گوجه‌فرنگی و ضرر و زیان کشاورزان جلوگیری نموده است، ۳۱ سردخانه نگهداری محصولات کشاورزی وجود دارد و همچنین پایانه صادراتی محصولات کشاورزی با ۷۵ درصد پیشرفت و پیش‌نیازهای کشاورزی نظیر نایلون‌های عریض کشاورزی، لوله و... در حال احداث است.

با توجه نزدیکی شهرستان جیرفت به مرکز استان نسبت به سایر شهرستان‌ها و امکانات موجود در شهرستان، حدود ۵۰ درصد صنایع در این شهرستان فعالیت می‌نمایند که تلاش می‌گردد با شناساندن و ارائه پتانسیل‌های دیگر شهرستان‌ها به سرمایه‌گذاران، سرمایه‌گذاری به سایر مناطق استان سوق داده شود و تعادل سرمایه‌گذاری در منطقه ایجاد گردد.

توسعه و گسترش صنایع کوچک در شهرک‌های صنعتی جنوب استان کرمان را چگونه ارزیابی می‌نمایید؟

با توجه به جداسازی و استقلال سازمان صنعت، معدن و تجارت جنوب کرمان که در سال ۸۹ رخ داده است، طی چند سال اخیر بخش صنعت در منطقه رشد چشم‌گیری داشته که با توجه به مجوزهای صادره از ابتدای سال ۸۹ تاکنون این تعداد تا حدود ۲۰۰ درصد رشد داشته است که نشان از تسریع در پیشرفت صنعتی منطقه دارد.

مهم‌ترین ویژگی‌های صنایع کوچک از باب مؤلفه‌های مؤثر در

صنایع کوچک چه سهمی از صنایع جنوب استان کرمان را به لحاظ تعداد، سرمایه‌گذاری، اشتغال، تولید و صادرات به خود اختصاص داده است؟

با توجه به نوپا بودن صنعت در جنوب استان کرمان، عمده صنایع در منطقه صنایع خرد و کوچک است که به لحاظ تعداد ۹۶ درصد، سرمایه‌گذاری ۹۰ درصد و اشتغال ۶۶ درصد از صنایع موجود در منطقه را صنایع کوچک تشکیل می‌دهند.

در حال حاضر چه نسبتی از صنایع کوچک استان غیرفعال و راکد است؟

بر اساس پایش صورت گرفته (طرح ملی بررسی وضعیت واحدها و پیشرفت طرح‌ها) از سوی وزارت متبوع اعلام گردیده است که جنوب استان کرمان به‌عنوان پیشرو و جز اولین سازمان‌های استانی است که در سال ۹۷ طرح پایش واحدها را به پایان رسانده است. از مجموع واحدهای جنوب استان کرمان ۳۱ واحد غیرفعال و راکد هستند که ۱۳ در صد کل واحدهای صنعتی را تشکیل داده‌اند. بر اساس عارضه‌یابی صورت گرفته عمده مشکلات به علت بدهی‌های بانکی و تسهیلاتی و با سایر ارگان‌ها و نداشتن بازار مناسب فروش است. بر اساس مشکلات احصا شده جهت بازگرداندن این واحدها از طریق کارگروه‌های تسهیل و رفع موانع تولید، شورای گفتگو و یا تزریق سرمایه در گردش برنامه اجرایی تدوین و در حال اجرا است.

توزیع جغرافیایی صنایع در حوزه جنوب استان کرمان را چگونه ارزیابی می‌نمایید؟

که به علت بالا رفتن هزینه‌های تولید و گران شدن محصول تولیدی است قیمت تمام‌شده بالای کالای داخلی ناشی از هزینه‌های سنگین خدمات، مالیات، بهره‌های بانکی و نیز نبود فناوری قابل‌قابلیت از جمله علل قیمت تمام‌شده بالاست که خریدار توان خرید محصول تولیدی را ندارد. از دیگر مشکلات صنایع فقدان سرمایه‌گذاری مشترک، نبود بانک تخصصی در منطقه جهت تأمین نقدینگی واحدها، نداشتن وثیقه، انواع عوارض و مالیات و همچنین نوسانات شدید در بازار است که از این مشکلات واحدهای کوچک بیشترین تأثیرپذیری را دارند، لذا منطقه نیازمند اصلاح برخی از قوانین و مقررات و همکاری سایر دستگاه‌ها و ارگان‌ها و همچنین اعمال مشوق‌های سرمایه‌گذاری در مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته است.

مهم‌ترین اقدامات و دست‌یافت‌های جنوب استان در توسعه مشارکت‌ها و نهادسازی در حوزه صنایع کوچک چه بوده است؟

در بدو تأسیس سازمان صنعت، معدن و تجارت با شناسایی پتانسیل‌ها و نیازهای منطقه اقدام به تهیه و تدوین «سند توسعه صنعت جنوب» نموده که این امر سبب شناساندن هر چه بهتر وضعیت صنعتی منطقه به سرمایه‌گذاران جهت سرمایه‌گذاری گردیده است که در نتیجه افزایش دو برابری سرمایه‌گذاری در منطقه را طی چند سال اخیر در برداشته است. یادآوری می‌شود تعیین معین‌های اقتصادی در شهرستان‌های جنوبی با همکاری مستمر با نهادها و ارگان‌های تعیین‌شده با شناساندن اولویت‌های سرمایه‌گذاری و همچنین معرفی سرمایه‌گذار برای اخذ حمایت‌های جانبی معین‌های اقتصادی، سبب رشد چشمگیر صنایع در منطقه گردیده است.

بدیهی است که برخی سیاست‌های گذاری گذشته برای توسعه صنایع ناکارآمد بوده و حتی تضييع منابع را رقم‌زده است، در جهت عدم تکرار اشتباهات گذشته چه تغییراتی در سیاست‌های توسعه صنعتی داده شده است؟

بله متأسفانه در سنوات گذشته با توجه سیاست‌های موجود، اولویت در پرداخت و جذب تسهیلات بوده است و همین امر گاهی سبب می‌شد که اهلیت سرمایه‌گذار و همچنین پیشرفت طرح موردبررسی قرار نگیرد که این موضوع سبب انحراف تسهیلات پرداختی و یا عدم بهره‌برداری و تکمیل طرح‌ها و پروژه‌های صنعتی گردیده است. این در حالی است که در حال حاضر ملاک پرداخت تسهیلات به طرح‌های صنعتی پیشرفت فیزیکی مناسب و عمدتاً جهت خرید ماشین‌آلات و یا توسعه پروژه‌های اقتصادی است و همچنین تزریق سرمایه در گردش به واحدهایی که با کمبود نقدینگی مواجه گردیده‌اند این امر سبب بهره‌برداری کامل از پروژه‌های صنعتی و همچنین افزایش ظرفیت تولید واحدهای تولیدی گردیده است. شایان‌ذکر است تمام مراحل پروژه تخصیص اعتبار از ابتدا در کمیته و کارگروه‌های تخصصی بررسی و مراحل به‌صورت سیستمی در سامانه هماهنگ وزارت صنعت معدن و تجارت ثبت و قابل پایش و رصد است؛ بر همین اساس طی سه سال گذشته به ۴۰ طرح صنعتی تسهیلات پرداخت گردیده است که همگی یا به بهره‌برداری رسیده و یا در شرف بهره‌برداری قرار دارند. ●

شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی نسبت به صنایع متوسط و بزرگ کدام‌اند؟

صنایع کوچک نقش به‌سزایی در اشتغال‌زایی، سرمایه‌گذاری به‌عنوان پیشران اقتصاد و در نهایت رشد اقتصادی کشور ایفا می‌نمایند که سبب توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته و تربیت نیروی انسانی جهت صنایع بزرگ و همچنین تولیدات عمومی موردنیاز جامعه می‌گردد.

در حال حاضر شرکت‌های دانش‌بنیان در چه جایگاهی از بنگاه‌داری در منطقه جنوب استان قرار دارند و روند رشد و توسعه آن‌ها را چگونه ارزیابی می‌نمایید؟

با توجه به نوپا بودن صنایع در منطقه و عدم توجه بنگاه‌های تولیدی، نقش شرکت‌های دانش‌بنیان در منطقه کم‌رنگ بوده و با تعامل و جلسات متعددی که با مراکز رشد و فن‌آوری برگزار گردیده است و همچنین گواهی‌های تحقیق و توسعه که برای برخی واحدهای فعال صادر شده، امیدواریم در آینده نزدیک شاهد ایجاد هر چه بیشتر شرکت‌های دانش‌بنیان در منطقه باشیم.

تعریفی که از صنایع کوچک در ایران می‌شود این است که صنایع کوچک شامل بنگاه‌های دارای کمتر از ۵۰ نفر نیروی انسانی است، به نظر شما آیا:

• تعریف صرفاً بر اساس شاخص تعداد نیروی انسانی به لحاظ سیاست‌های توسعه اقتصادی وافی به مقصود است؟

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته در برخی از کشورهای اروپایی واحدهای صنعتی بر اساس میزان سرمایه‌گذاری و مقیاس صنایع اندازه‌گیری می‌گردند، در حالی که در ایران این مقیاس بر اساس میزان اشتغال است که این تعریف فارغ از نوع تولید و تأثیرات اقتصادی و ... است که می‌تواند یک واحد پتروشیمی باشد یا تولید پوشاک، لذا بر اساس آنچه گفته شد تعریف، تعریف صحیحی نیست و نیاز به بازنگری دارد.

• با توجه به اندازه متفاوت شاخص‌های بسیار مهم نیروی انسانی، سرمایه، حجم تولید، تجارت خارجی و غیره در شرکت‌ها، چالش‌های مبتلابه آن‌ها چگونه رصد می‌شود؟

با توجه به بررسی و پایش‌های مستمر واحدهای تولیدی منطقه، جنوب استان کرمان به علت دوری مسافت تا مرکز استان و همچنین نبود نیروی متخصص با مشکلات عدیده‌ای مواجه هستند. در یک سال اخیر به علت نوسانات قیمت، واحدهای تولیدی با کاهش سرمایه در گردش مواجه گردیده‌اند که این امر سبب کاهش حجم تولید شده است. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها و مشکلات واحدهای تولیدی جنوب، مناسب نبودن وضعیت تجاری محصولات تولیدی است که در سالیان اخیر اقدامات مناسبی برای ایجاد واحدهای صنعتی که امکان تولید محصول صادراتی را دارند، صورت گرفته است.

آسیب‌شناسی صنایع کوچک چه نتایجی به‌عنوان مهم‌ترین چالش‌ها و راه‌های رفع آن‌ها به دست داده است؟

مهم‌ترین مشکل و معضل در واحدهای صنعتی نداشتن بازار مناسب است